

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Довкілля
Чернівецької області
у 2018 році

Статистичний збірник

Чернівці – 2019

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області
Управління обробки статистичних даних
Відділ обробки даних статистики сільського господарства
та навколишнього середовища**

За редакцією **І.Д. Арделян**
Відповідальна за випуск **Г.І. Лисич**

У статистичному збірнику “Довкілля Чернівецької області у 2018 році” вміщено основні показники, які характеризують стан навколишнього природного середовища в області та в розрізі районів за 2005, 2010, 2014–2018 роки.

**Головне управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул. Головна. 249-А
- телефони: 55-09-42, 58-17-76
- факс: 58-19-33
- електронна пошта: gus@cv.ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.cv.ukrstat.gov.ua

**Розповсюдження статистичних видань
Головного управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул.Головна, 249-А, кімн. 305
- телефони: 58-17-76

ПЕРЕДМОВА

У статистичному збірнику “Довкілля Чернівецької області у 2018 році” пропонується широкий спектр показників, що відображають стан атмосферного повітря, водойм, ґрунтів, ведення лісового та мисливського господарств Чернівецької області. Окремі розділи збірника висвітлюють витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі.

У збірнику відображено статистичну інформацію за 2018 рік, а також динаміку показників стану довкілля Буковини за 2005, 2010, 2014–2018 роки загалом по області та в розрізі міст та районів. Аналітичний та табличний матеріали доповнені діаграмами. Щодо більшості статистичних показників вміщені короткі методологічні пояснення. Вартісні показники наведені у фактичних цінах.

Деякі показники попередніх періодів можуть бути уточнені. Окрема інформація не публікується у зв'язку із конфіденційністю. Конфіденційною інформацією (у відповідності до Закону України “Про державну статистику” ст.21) є первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення статистичних спостережень та статистична інформація, на підставі якої можна визначити інформацію щодо конкретного респондента. Звертаємо увагу, що у зв'язку із заокругленням при електронній обробці даних сума складових за окремими показниками може не дорівнювати підсумку.

Збірник підготовлений відділом обробки даних статистики сільського господарства та навколишнього середовища управління обробки статистичних даних за участю відділу обробки даних демографічної статистики управління обробки статистичних даних та відділу аналізу даних економічної статистики управління аналізу статистичних даних Головного управління статистики у Чернівецькій області.

У збірнику використано матеріали Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет, Головного управління Держгеокадастру у Чернівецькій області, Чернівецького обласного центру з гідрометеорології.

Укладачі збірника сподіваються, що з нього зможуть почерпнути корисну інформацію не тільки спеціалісти, які працюють у сфері охорони навколишнього середовища, але й науковці, студенти, школярі, зацікавлена громадськість. Відгуки та пропозиції просимо надавати на адресу Головного управління статистики у Чернівецькій області (58018, м.Чернівці, вул. Головна, 249-А) або за телефоном 58-17-76.

СКОРОЧЕННЯ

% – відсоток
га – гектар
грн – гривня
дол.США – долар США
кг – кілограм
км – кілометр
км² – квадратний кілометр
мм – міліметр
м – метр
м² – квадратний метр
м³ – кубічний метр
млн – мільйон
м н.р.м. – метрів над рівнем моря
од – одиниць
р. – рік
т – тонна
тис. – тисяча
ц – центнер
шт – штук
°С – градус Цельсія

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Тире (–) – явищ не було
Крапки (...) – відомості відсутні
Нуль (0; 0,0) – явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами
Символ (к) – дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України “Про державну статистику” щодо конфіденційності статистичної інформації
“у тому числі”,
“з них” – означає, що наведено не всі доданки загальної суми

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
СКРОЧЕННЯ	4
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	4
АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.....	12
1. ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	17
1.1. Геополітична характеристика	18
1.2. Географічна характеристика	19
1.3. Територія та середня чисельність наявного населення Чернівецької області	21
1.4. Природний рух населення	21
1.5. Середні значення температури повітря за місяцями	22
1.6. Сума опадів за місяцями	22
2. ОХОРОНА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ	23
2.1. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення ...	25
2.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення	25
2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	26
2.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр по містах та районах	27
2.5. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на одну особу по містах та районах	28
2.6. Викиди суспендованих твердих частинок у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	29
2.7. Викиди діоксиду сірки у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	30
2.8. Викиди діоксиду азоту в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	31
2.9. Викиди оксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	32
2.10. Викиди неметанових летких органічних сполук у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	33
2.11. Викиди метану у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	34

2.12.	Викиди діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах	35
2.13.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах і окремих населених пунктах	36
2.14.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у розрізі виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) у 2018 році	37
2.15.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності у 2018 році.....	40
3.	ОХОРОНА ТА ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ	41
3.1.	Основні показники використання і відведення води	44
3.2.	Забір води з природних водних об'єктів по містах та районах	45
3.3.	Забір води з природних водних об'єктів по містах та районах у 2018 році	46
3.4.	Забір води з природних водних об'єктів для використання у розрахунку на одну особу по містах та районах	47
3.5.	Втрати води при транспортуванні по містах та районах	47
3.6.	Забір, використання та втрати води при транспортуванні	48
3.7.	Використання свіжої води по містах та районах	48
3.8.	Використання свіжої води на потреби по містах та районах у 2018 році	49
3.9.	Розподіл використання води за потребами по містах та районах у 2018 році	49
3.10.	Використання свіжої води на виробничі, питні і санітарно-гігієнічні потреби по містах та районах у 2018 році	50
3.11.	Використання прісної води за категоріями та джерелами водопостачання по містах та районах у 2018 році	51
3.12.	Структура використання прісної води у 2018 році	51
3.13.	Економія забору води за рахунок оборотного та повторно-послідовного водопостачання по містах та районах	52
3.14.	Загальне водовідведення по містах та районах	52
3.15.	Загальне водовідведення за приймачами стічних вод та категоріями води по містах та районах у 2018 році	53
3.16.	Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти по містах та районах	54
3.17.	Скидання зворотних (стічних) вод	54
3.18.	Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти по містах та районах у 2018 році	55

3.19.	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти по містах та районах	56
3.20.	Скидання забруднених зворотних вод без очищення у поверхневі водні об'єкти по містах та районах	57
3.21.	Скидання недостатньо очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти по містах та районах	57
3.22.	Скидання нормативно очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти по містах та районах	58
3.23.	Потужність очисних споруд по містах та районах	58
3.24.	Оборотне та повторно-послідовне водозабезпечення по містах та районах у 2018 році	59
3.25.	Надходження окремих органічних забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти	60
3.26.	Надходження окремих важких металів у поверхневі водні об'єкти	60
3.27.	Надходження окремих мінеральних забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти	60
4.	ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ.....	61
4.1.	Земельний фонд Буковини	63
4.2.	Внесення мінеральних та органічних добрив під урожай сільськогосподарських культур.....	64
4.3.	Проведення вапнування та гіпсування ґрунтів, площа на якій застосовувались засоби захисту рослин	65
4.4.	Удобрена площа під урожай 2018 року в підприємствах по містах та районах	65
4.5.	Внесення мінеральних і органічних добрив під урожай 2018 року підприємствами по містах та районах	66
4.6.	Внесення мінеральних добрив під сільськогосподарські культури підприємствами по містах та районах	66
4.7.	Внесення мінеральних добрив на один гектар посівної площі сільськогосподарських культур по містах та районах	67
4.8.	Внесення органічних добрив під сільськогосподарські культури підприємствами по містах та районах	67
4.9.	Внесення органічних добрив на один гектар посівної площі сільськогосподарських культур по містах та районах	68
4.10.	Площа, на якій застосовувались пестициди по містах та районах	68
5.	УТВОРЕННЯ ВІДХОДІВ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ.....	69
5.1.	Основні показники утворення та поводження з відходами	72
5.2.	Утворення відходів за класами небезпеки	74
5.3.	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації у місцях видалення відходів за класами небезпеки.....	74
5.4.	Основні показники утворення та поводження з відходами за групами небезпечних складників у 2018 році	75

5.5.	Утворення відходів за категоріями матеріалів у 2018 році	78
5.6.	Основні показники утворення та поводження з відходами по містах та районах у 2018 році	79
5.7.	Утворення відходів по містах та районах у 2018 році	80
5.8.	Утворення відходів I-III класів небезпеки	80
5.9.	Утворення відходів по містах та районах	81
5.10.	Утворення відходів I класу небезпеки по містах та районах	82
5.11.	Утилізація відходів по містах та районах	83
5.12.	Видалення відходів у спеціально відведені місця та об'єкти по містах та районах	84
5.13.	Накопичення відходів протягом експлуатації у місцях видалення відходів за класами небезпеки по містах та районах ..	85
5.14.	Основні показники утворення та поводження з відходами за видами економічної діяльності у 2018 році	86
6.	ОХОРОНА ТА ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ...	87
6.1.	Основні показники ведення лісового господарства	89
6.2.	Реалізація лісової продукції за сортиментом у межах України у 2018 році	90
6.3.	Реалізація лісової продукції в межах України по містах та районах у 2018 році	91
6.4.	Площа рубок лісу та заходів за системами та видами рубок	92
6.5.	Заготівля деревини за системами та видами рубок	93
6.6.	Лісозаготівля за видами продукції лісового господарства	94
6.7.	Заготівля деревини.....	95
6.8.	Заготівля круглого лісу по містах та районах	95
6.9.	Площа рубок за системами та видами рубок по містах та районах у 2018 році	96
6.10.	Площа рубок лісу за породним складом деревостанів по містах та районах у 2018 році	97
6.11.	Заготівля лісової продукції по містах та районах у 2018 році	98
6.12.	Заготівля ділового круглого лісу за сортиментом лісової продукції по містах та районах у 2018 році	99
6.13.	Заготівля деревини за видами	100
6.14.	Виробництво окремих видів промислової продукції підприємств з оброблення та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	101
6.15.	Динаміка експорту деревини за країнами світу	102
6.16.	Динаміка експорту деревини і виробів з деревини за видами	104
6.17.	Площа загибелі лісових насаджень за причинами	106
6.18.	Площа загибелі лісових насаджень по містах та районах	106
6.19.	Лісозахисні роботи в лісовому фонді	107

6.20.	Площа відтворення лісів по містах та районах	107
6.21.	Площа відтворення лісів шляхом садіння і висівання лісу по містах та районах	108
6.22.	Площа відтворення лісів шляхом природного поновлення по містах та районах	108
6.23.	Відтворення лісу в лісовому фонді	109
6.24.	Площа лісорозведення по містах та районах	109
6.25.	Площа переведення лісових ділянок природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі по містах та районах	110
6.26.	Площа переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі по містах та районах	110
6.27.	Осередки шкідників і хвороб лісу	111
6.28.	Осередки шкідників і хвороб лісу по містах та районах у 2018 році	111
6.29.	Заготівля другорядної лісової продукції	112
6.30.	Заготівля новорічних ялинок	112
7.	МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	113
7.1.	Загальна кількість копитних тварин у мисливських господарствах	115
7.2.	Динаміка кількості копитних тварин	115
7.3.	Добування копитних тварин у мисливських господарствах	116
7.4.	Штучне розведення копитних тварин для розселення у мисливських господарствах	116
7.5.	Загальна кількість хутрових звірів у мисливських господарствах	117
7.6.	Добування хутрових звірів у мисливських господарствах	117
7.7.	Динаміка кількості хутрових звірів	118
7.8.	Загальна кількість пернатої дичини у мисливських господарствах	118
7.9.	Добування пернатої дичини у мисливських господарствах	119
7.10.	Динаміка кількості пернатої дичини	119
7.11.	Штучне розведення пернатої дичини для розселення у мисливських господарствах	120
7.12.	Кількість ссавців та пернатої дичини, занесених до Червоної книги України, у взятих під охорону користувачем мисливських угідь місць їх проживання	120
7.13.	Загальна кількість копитних тварин у мисливських господарствах по містах та районах	121
7.14.	Загальна кількість хутрових звірів тварин у мисливських господарствах по містах та районах	121
7.15.	Загальна кількість пернатої дичини у мисливських господарствах по містах та районах	122

7.16.	Кількість користувачів мисливських угідь	122
7.17.	Штучне розведення копитних тварин у мисливських господарствах по містах та районах у 2018 році	123
7.18.	Штучне розведення пернатої дичини у мисливських господарствах по містах та районах у 2018 році	123
8.	ВИТРАТИ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	124
8.1.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів	126
8.2.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів.....	127
8.3.	Інвестиції в капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за видами природоохоронних заходів.....	128
8.4.	Структура витрат на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2018 році	128
8.5.	Витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами та напрямками витрат природоохоронних заходів у 2018 році	129
8.6.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2018 році	131
8.7.	Інвестиції в капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування у 2018 році	132
8.8.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2018 році	133
8.9.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища по містах та районах	134
8.10.	Інвестиції в капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення по містах та районах	135
8.11.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища по містах та районах	136
8.12.	Витрати на охорону навколишнього природного середовища по містах та районах у 2018 році	137
8.13.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів по містах та районах у 2018 році	138
8.14.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів по містах та районах у 2018 році	139

8.15.	Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування по містах та районах у 2018 році	140
8.16.	Інвестиції в капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування по містах та районах у 2018 році	141
8.17.	Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування по містах та районах у 2018 році	142
8.18.	Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами економічної діяльності у 2018 році	143
9.	СТАН ДОВКІЛЛЯ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	145
9.1.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами України	147
9.2.	Утворення відходів за регіонами України	148
9.3.	Поводження з відходами за регіонами України у 2018 році.....	151
9.4.	Заготівля круглого лісу за регіонами України	152
9.5.	Реалізація лісової продукції в межах України за регіонами у 2018 році	153
9.6.	Витрати на охорону навколишнього природного середовища за регіонами України у 2018 році	154

Аналітичний огляд

Атмосферне повітря. Упродовж 2018 року в атмосферу Чернівецької області від стаціонарних джерел потрапило 2,7 тис.т забруднюючих речовин, що на 16,4% менше, ніж у попередньому році. У середньому по області одним підприємством було викинуто 16,5 т шкідливих речовин. Зменшення викидів спостерігалось в підприємствах більшості районів, найбільш істотно – м.Чернівців та Заставнівського району (відповідно на 174 та 132 т).

У 2018 році 167 підприємств та організацій області здійснювали викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами. З них 58 підприємств або 34,7% від усіх підприємств області розташовані в м.Чернівцях, обсяг викидів від яких становив 1,0 тис.т або 34,7% від сукупного обсягу викидів по області.

Серед викинутих стаціонарними джерелами забруднюючих речовин, що потрапили в повітряний басейн області, найбільшу частку займали речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (28,7% або 0,8 тис.т), оксид вуглецю (20,4% або 0,6 тис.т), діоксид та інші сполуки сірки (13,5% або 0,4 тис.т). Крім того, стаціонарними джерелами в атмосферу було викинуто 163,8 тис.т діоксиду вуглецю (парникового газу).

Щільність викидів від стаціонарних джерел у розрахунку на 1 км² території області склала 0,3 т забруднюючих речовин. Значно вищим цей показник був у містах Чернівці та Новодністровськ – відповідно 6,2 т та 21,7 т на 1 км², серед районів – у Новоселицькому (0,7 т). На одну особу населення області у 2018 році припадало 3,0 кг шкідливих викидів (у 2017 році – 3,6 кг). Значно більшим цей показник був у м.Новодністровську та Новоселицькому районі – відповідно 14,1 кг та 6,8 кг.

Водні ресурси. За даними Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет у 2018 році в області забрано із природних водних об'єктів 66,8 млн.м³ води, що на 1,2% більше, ніж у 2017 році. При транспортуванні було втрачено 14,2 млн.м³ води або 21,3% від загального обсягу забору.

За 2018 рік обсяги споживання свіжої води в цілому збільшилися на 1,4% у порівнянні з 2017 роком. Водокористувачами області було використано 50,8 млн.м³ води, з яких найбільше спожили підприємства Сокирянського (29,1% або 14,8 млн.м³), м.Чернівців (20,9% або 10,6 млн.м³), Кіцманського (13,7% або 7,0 млн.м³) та Заставнівського (8,7% або 4,4 млн.м³) районів.

Із загального обсягу води на виробничі потреби було використано 50,6% (25,7 млн.м³), на питні і санітарно-гігієнічні потреби – 48,2% (24,5 млн.м³), на сільськогосподарські потреби та зрошення – відповідно 0,8% та 0,4% (0,4 млн та 0,2 млн.м³).

У поверхневі водні об'єкти у 2018 році було скинуто 40,2 млн.м³ зворотних вод (обсяг загального водовідведення становив 43,4 млн.м³). Основними забруднювачами поверхневих вод області були підприємства житлово-комунального господарства та промисловості, якими скинуто 81,2% від загального обсягу забруднених вод. У загальному обсязі скидів у поверхневі водні об'єкти найбільше було стоків нормативно чистих без очистки – 51,5% або 20,7 млн.м³. Обсяги нормативно очищених зворотних вод, що пройшли очищення на відповідних об'єктах та не порушили якість води, становили 16,9 млн.м³ (42,0% від загального обсягу скинутих у поверхневі водні об'єкти), забруднені стічні води – 1,9 млн.м³ (з них 0,9 млн.м³ – без очистки та 1,0 млн.м³ – недостатньо очищені). Обсяг скинутих у поверхневі водні об'єкти забруднених стічних вод збільшився порівняно з попереднім роком на 5,8%.

Найбільші обсяги скидання забруднених стічних вод були в м.Чернівцях та Сокирянському районі і становили відповідно 0,9 млн.м³ та 0,4 млн.м³.

Земельні ресурси. За даними Головного управління Держгеокадастру в Чернівецькій області на 1 січня 2019 року земельний фонд області становив 809,6 тис.га, з них землі сільськогосподарського призначення – 469,7 тис.га, ліси та лісовкриті площі – 258,0 тис., забудовані землі – 40,1 тис.га. На якісний стан земельних ресурсів позитивно впливає проведення агротехнічних заходів. Серед комплексу агротехнічних заходів, спрямованих на підвищення родючості землі, підтримання позитивного балансу поживних речовин, важливе місце належить внесенню мінеральних та органічних добрив.

Під урожай 2018 року підприємствами області було внесено 86,0 тис.ц мінеральних добрив (у перерахунку на 100% поживних речовин), що на 15,3% менше, ніж у попередньому році, але у 2,2 раза більше, ніж у 2000 році. Мінеральні добрива були внесені на 65,6% від загальної удобреної площі сільськогосподарських культур (68,4 тис.га) проти 84,6% (95,6 тис.га) – у 2017 році. Внесення органічних добрив збільшилось порівняно з попереднім роком на 1,4% та становило 40,0 тис.т. Органікою підприємствами удобрено 3,7 тис.га посівів (або 3,5% від загальної площі) сільськогосподарських культур. На 1 гектар удобреної площі сільськогосподарських культур у середньому внесено 83 кг мінеральних та 0,4 т органічних добрив (у 2017 році – відповідно 90 кг і 0,3 т).

Площа, на якій підприємствами застосовувались засоби захисту рослин, у 2018 році становила 91,6 тис.га, Варто зазначити, що порівняно з попереднім роком площі, на яких застосовувались засоби захисту рослин та площі, на яких використовували пестициди, збільшились на 6,6%.

Поводження з відходами. Протягом 2018 року в області утворилось 308,0 тис.т відходів I–IV класів небезпеки, що на 16,5% менше,

ніж у 2017 році, у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 185,9 тис.т (на 23,6% менше), у домогосподарствах – 122,1 тис.т (на 2,8% менше). Майже всі утворені відходи належали до IV класу небезпеки (малонебезпечні відходи), з яких 46,2% – побутові та подібні відходи. Слід зауважити, що більше третини всіх відходів (119,0 тис.т або 38,7%) була утворена на підприємствах м.Чернівців. Серед районів найбільшим цей показник був у Новоселицькому, Кіцманському та Глибоцькому (57,6 тис.т, 56,3 тис.т та 21,8 тис.т відповідно), що разом становило майже половину (44,0%) від загального обсягу утворених відходів.

У 2018 році було утилізовано 91,1 тис.т відходів, передано на сторону іншим підприємствам 159,0 тис.т відходів, у т.ч. їх виробниками – 67,7 тис.т, переробниками відходів – 91,3 тис.т.

У загальному обсязі утворених у 2018 році відходів частка спалених (у вигляді палива чи іншим чином для отримання енергії) становила 2,7%, утилізованих – 29,6%. У сімнадцяти підприємств області було в наявності 50 установок для спалювання відходів та в трьох підприємств – 4 установки для утилізації та перероблення відходів загальною потужністю відповідно 28,7 тис.т/рік та 2,3 тис.т/рік.

У спеціально відведені місця та об'єкти (загальна проектна площа яких по області склала 3,2 км²) було видалено 216,3 тис.т відходів, усі вони – побутові та подібні відходи.

На 1 січня 2019 року в спеціально відведених місцях та об'єктах видалення відходів накопичилось 3372,7 тис.т відходів, усі вони – побутові та подібні відходи IV класу небезпеки. Основна частина накопичених відходів (80,9% або 2729,4 тис.т) розміщена на території обласного центру. Серед районів найбільше відходів зосередилось на Кіцманщині – 266,3 тис.т або 7,9%.

Відходи I–III класів небезпеки становлять незначну частку від загальної кількості, проте саме вони створюють ризики для здоров'я і навколишнього середовища.

Протягом 2018 року на підприємствах області утворилось 86,1 т небезпечних відходів I–III класів небезпеки, що на 10,6% менше, ніж у 2017 році. Із загального обсягу утворення небезпечних відходів 5,0% (4,3 т) належать до I класу небезпеки, 83,6% (72,0 т) – до II класу і 11,4% (9,8 т) – до III класу небезпеки. Слід зауважити, що більше половини цих відходів (53,1%) була утворена на підприємствах м. Чернівців.

На 1 січня 2019 року на території підприємств області в тимчасовому зберіганні зосередилось 50,0 т шкідливих небезпечних відходів (на 11,4% менше, ніж на початок 2018 року), з яких 21,6% (10,9 т) становили відходи I класу небезпеки, 74,8% (37,8 т) – II класу, 3,3% (1,8 т) – III класу небезпеки. Значна частина відходів I–III класів небезпеки розміщена на підприємствах обласного центру (78,1% або 39,5 т) та Заставнівського району (6,7% або 3,4 т). Водночас у підприємств Герцаївського,

Кельменецького та Хотинського районів на початок 2019 року не залишилося жодної тонни небезпечних відходів.

Лісові ресурси. У 2018 році підприємства-лісокористувачі провели різні види рубок лісу на площі 12,5 тис.га. Основні рубки проводились з метою формування і оздоровлення лісів на площі 10,4 тис.га (83,4%), рубки головного користування здійснені на 1,9 тис.га (15,0%), інші рубки – на 0,2 тис.га (1,6%).

У 2018 році від усіх видів рубок заготовлено 691,0 тис.м³ деревини, що на 3,5% менше, ніж у 2017 році, у т.ч. від рубок головного користування – 389,6 тис.м³ (на 9,8% менше). Найбільшу частку (93,4%) заготовленої деревини за породним складом деревостанів займали дуб, ялина, бук та інші хвойні.

У 2018 році кількість виробленої продукції лісового господарства (ділового лісу) становила 623,7 тис.м³, у т.ч. від рубок головного користування – 382,8 тис.м³. Із загальної кількості заготовленої деревини 36,7% становив діловий круглий ліс – 229,2 тис.м³, що на 0,7% менше, ніж у 2017 році. Обсяг паливної деревини склав 394,5 тис.м³, у т.ч. хвойних порід – 159,1 тис.м³, листяних – 235,4 тис.м³.

Основними виробниками лісопродукції були підприємства Вижницького (28,4% від загального обсягу), Сторожинецького (25,1%) та Путильського (20,2%) районів.

У 2018 році в межах України реалізовано 427,0 тис.м³ деревини загальною вартістю 409,3 млн.грн. Середня ціна одного метра кубічного деревини становила 958,5 грн.

В області щорічно здійснюється комплекс заходів із відтворення, догляду та захисту лісових масивів.

Впродовж 2018 року проведено відновлення лісів на площі 1591 га лісового фонду, що на 18,5% менше, ніж у 2017 році. Основна частка (74,0%) відтворених площ Чернівецької області припадала на Сторожинецький, Вижницький та Путильський райони. Садіння і висівання лісу підприємства-лісокористувачі здійснили на 411 га (проти 698 га у 2017 році). Слід відзначити, що природне поновлення лісу відбулось на 1180 га відтворених площ (74,3% від загальної площі).

У той же час, негативний вплив на стан лісів спричинила загибель лісових насаджень. Упродовж 2018 року площа загиблих лісових насаджень зменшилась на 2,9% і склала 34 га. Загибель зумовлена хворобами лісу та впливом несприятливих погодних умов (по 17 га відповідно).

Мисливське господарство. У 2018 році в мисливських угіддях Буковини мешкало 5 видів копитних тварин (7,1 тис. голів), 14 видів хутрових звірів (21,8 тис. голів) та 12 видів птахів (133,5 тис. штук). Варто зазначити, що кількість копитних тварин зменшилась на 2,2% порівняно з

попереднім роком, хутрових – на 3,7%, пернатої дичини, навпаки, збільшилася на 6,8%.

Володіючи численними дарами природи, люди не завжди вміло і дбайливо їх використовують. Небезпечним є зменшення в лісах зубрів, чисельність яких упродовж 2000–2018 років зменшилась у 3,6 раза. Аналогічна тенденція прослідковується й серед хутрових звірів, з яких кількість лисиць за цей період зменшилася в 4,4 раза.

Під час сезону полювання у 2018 році було добуто (відстріляно) 564 голови копитних тварин, 3,5 тис. голів хутрових звірів та 21,3 тис. голів пернатої дичини. Порівняно з 2017 роком відстріл копитних тварин збільшився на 30,9%, хутрових звірів – на 4,1%, пернатої дичини, навпаки, зменшився на 6,1%.

На території Чернівецької області у 2018 році функціонували розплідники зі штучного розведення копитних тварин, хутрових звірів та пернатої дичини, де на кінець року було в наявності 38 кабанів, 29 ланей, 21 козуля та 5 оленів благородних, 405 фазанів та 30 качок, 10 зайців та 1 ведмідь бурий.

У природне середовище протягом року було випущено 404 фазани, 12 кабанів та 10 зайців.

Витрати на охорону навколишнього природного середовища. Упродовж 2018 року на охорону навколишнього природного середовища підприємствами та організаціями області було освоєно 21,4 млн.грн капітальних інвестицій. Основними напрямками інвестування були очищення зворотних вод та захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод (86,5% від загального обсягу або 18,5 млн.грн). Слід зазначити, що у 2018 році фінансування капітальних інвестицій з Державного бюджету становило 18,1 млн.грн (84,6%). Із загального обсягу інвестицій витрати на капітальний ремонт становили лише 31,5% (6,7 млн.грн).

Основними вкладниками капітальних інвестицій були підприємства Вижницького району, які витратили 12,4 млн.грн або 57,9% від загальнообласного показника, та м.Чернівців – 9,0 млн.грн або 42,0%.

Поточні витрати на охорону природи, пов'язані з експлуатацією та обслуговуванням засобів природоохоронного призначення, у 2018 році становили 101,4 млн.грн, з яких 50,3% (51,0 млн.грн) були залучені для очищення зворотних вод, 35,5% (36,0 млн.грн) – на поводження з відходами. Основним джерелом здійснення поточних витрат на охорону довкілля були власні кошти підприємств та організацій (88,9% від загальної суми або 90,0 млн.грн). Найбільше витрат на охорону навколишнього середовища здійснили підприємства м.Чернівців – 75,7 млн.грн (74,6%).

1. Географічна характеристика

1.1. Геополітична характеристика

Чернівецька область розташована на південному заході України і відноситься до областей Карпатського економічного району.

Утворення області – 7 серпня 1940 року.

м. Чернівці – обласний центр

м. Новодністровськ – віднесено до категорії міст обласного значення (Постанова Верховної Ради України від 13.07.2000р. № 913-111).

Кількість населення – 904,4 тис. осіб (наявне населення на 1 січня 2019 року).

Територія – 8,1 тис. км², що становить 1,3% території держави.

Протяжність

із заходу на схід – майже 200 км

з півночі на південь – понад 100 км

кордонів – 404,4 км (з Румунією 226,4 км, з Республікою Молдова 178 км)

Крайні точки

на півночі – с.Репужинці (Заставнівський район)

на півдні – с. Сарата (Путильський район)

на сході – с. Волошкове (Сокирянський район)

на заході – с. Плай (Путильський район)

Суміжні держави

На півдні та південному сході – межа області збігається з державним кордоном України з Румунією та Молдовою.

Суміжні області

на заході – Івано-Франківська

на півночі – Тернопільська, Хмельницька, Вінницька

1.2. Географічна характеристика

Територія області чітко поділяється на три частини:

- північна частина (між ріками Дністер і Прут) – лісостепова рівнина з середньою абсолютною висотою близько 230 м н.р.м.;
- середня частина (між річкою Прут і краєм Карпат) – Передгір'я з висотою майже 350 м н.р.м.;
- гірська частина – Буковинські Карпати з середньою висотою приблизно 900 м н.р.м.

Клімат

Область характеризується помірним кліматом з переходом до помірно континентального (прохолодне повітря Атлантики перетворюється в сухе і тепле континентальне). На кліматичні умови області впливає природний бар'єр, створений гірськими хребтами Буковинських Карпат.

Річна кількість опадів у 2018 році (за даними Чернівецького обласного центру з гідрометеорології, мм)

рівнинна частина	718
гірська частина	1176
м.Чернівці	695

Температура повітря у 2018 році (за даними Чернівецького обласного центру з гідрометеорології, °C)

середньорічна температура повітря

рівнинна частина	+ 10,0
гірська частина	+ 6,6
м.Чернівці	+ 9,9

середньомісячна температура повітря

	січень	липень
рівнинна частина	– 1,6	+ 20,7
гірська частина	– 3,2	+ 16,2
м.Чернівці	– 1,7	+ 20,7

Абсолютний мінімум температури повітря у 2018 році відмічався у гірській частині 1 березня – мінус 26,8°C.

Абсолютний максимум температури повітря у 2018 році відмічався у рівнинній частині 14 серпня – плюс 31,2°C.

Річки області

Територією області протікає майже 4,5 тис. невеликих річок та потічків, сумарна протяжність яких складає понад 7,6 тис.км. Лише 75 річок мають довжину понад 10 км. Найбільшими ріками, що живлять водою область, є Дністер (протяжність на території області – 272 км), Прут – 128 км, Сірет – 90 км та Черемош – 80 км. Велике значення для водного господарства має Новодністровське водосховище, площа якого 142 км². За запасами водних ресурсів Чернівецька область посідає четверте місце в Україні, поступаючись тільки Закарпатській, Івано-Франківській та Львівській областям.

Заповідні зони

В області налічується майже 290 заповідних територій та об'єктів. Найбільшими є: Національні природні парки “Вижницький”, “Черемоський” та “Хотинський”.

Найвищі гірські вершини, м над рівнем моря

Яровиця (Путильський район) – 1574

Томнатик (Путильський район) – 1565

Чорний Діл (Путильський район) – 1453

Адміністративно-територіальний поділ

районів області	– 11
об'єднаних територіальних громад	– 27
населених пунктів	– 417
у тому числі міст	– 11
з них обласного значення	– 2
селища міського типу	– 8
села	– 398

1.3. Територія та середня чисельність наявного населення Чернівецької області

	Територія, тис.км ²	Середня чисельність наявного населення, тис. осіб						
		2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Чернівецька область	8,10	909,8	904,3	909,2	909,9	909,0	907,4	905,5
м.Чернівці	0,15	242,9	252,8	263,2	265,3	266,2	265,9	266,1
м.Новодністровськ	0,01	10,3	10,7	10,8	10,9	10,9	10,8	10,8
райони								
Вижницький	0,90	58,2	56,0	55,7	55,7	55,5	55,5	55,5
Герцаївський	0,31	32,2	32,4	32,8	33,0	33,1	33,2	33,2
Глибоцький	0,67	72,2	72,8	73,8	74,0	74,1	74,1	74,1
Заставнівський	0,62	54,6	51,7	50,4	50,0	49,6	49,3	49,0
Кельменецький	0,67	45,8	43,3	41,7	41,3	40,9	40,4	39,9
Кіцманський	0,61	71,6	70,3	69,5	69,3	69,0	68,8	68,5
Новоселицький	0,74	85,2	81,3	78,8	78,3	77,9	77,7	77,4
Путильський	0,88	25,3	25,6	26,2	26,2	26,3	26,4	26,3
Сокирянський	0,66	46,9	44,8	43,9	43,6	43,2	42,8	42,4
Сторожинецький	1,16	95,3	97,1	99,1	99,4	99,9	100,5	100,8
Хотинський	0,72	69,3	65,5	63,3	62,9	62,4	62,0	61,5

1.4. Природний рух населення

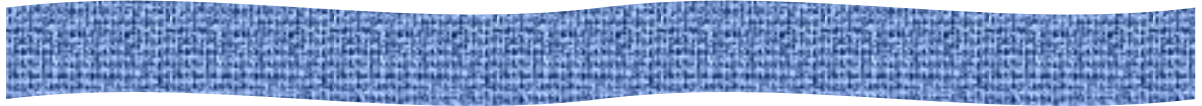
Роки	Осіб			На 1000 жителів		
	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення)	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення)
2005	9887	12870	-2983	10,9	14,1	-3,2
2006	10161	12258	-2097	11,2	13,5	-2,3
2007	10029	12386	-2357	11,1	13,7	-2,6
2008	11067	12194	-1127	12,2	13,5	-1,3
2009	11050	11665	-615	12,2	12,9	-0,7
2010	11032	11761	-729	12,2	13,0	-0,8
2011	11281	11192	89	12,5	12,4	0,1
2012	11592	11321	271	12,8	12,5	0,3
2013	11465	11520	-55	12,6	12,7	-0,1
2014	11679	11619	60	12,8	12,8	0,0
2015	10657	11725	-1068	11,7	12,9	-1,2
2016	10226	11513	-1287	11,2	12,7	-1,5
2017	9433	11216	-1783	10,4	12,4	-2,0
2018	8710	11259	-2549	9,6	12,4	-2,8

1.5. Середні значення температури повітря за місяцями

	<i>(градусів Цельсія)</i>						
	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Січень	-0,4	7,8	-3,0	-0,3	-3,2	-5,1	-1,7
Лютий	-5,1	-3,1	-1,7	-0,1	3,8	-1,4	-2,9
Березень	1,1	3,5	7,2	4,5	5,6	7,1	-0,2
Квітень	9,2	10,1	10,3	9,5	12,2	9,6	14,7
Травень	14,7	15,8	15,2	15,4	14,8	14,9	17,6
Червень	17,4	18,6	17,8	19,2	19,7	20,0	19,4
Липень	20,7	21,6	20,3	21,9	21,6	20,5	20,7
Серпень	18,6	21,6	20,2	22,3	20,2	21,4	21,5
Вересень	15,6	13,7	15,7	17,4	17,6	15,4	16,5
Жовтень	9,1	6,1	8,5	8,3	7,1	10,5	11,4
Листопад	1,4	7,8	2,9	5,5	2,0	4,1	2,5
Грудень	0,1	-4,5	-0,8	2,9	0,1	2,2	-1,7

1.6. Сума опадів за місяцями

	<i>(мм)</i>						
	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Січень	48,3	50,6	55,4	5,6	32,2	12,8	28,2
Лютий	65,0	57,2	8,9	14,8	18,7	18,9	61,7
Березень	23,5	35,1	34,9	60,0	44,6	43,7	73,6
Квітень	63,3	27,6	44,8	35,1	19,7	27,6	13,0
Травень	67,9	123,8	103,4	28,6	70,2	71,2	52,2
Червень	73,8	221,4	32,2	89,6	115,9	94,1	199,1
Липень	40,8	73,5	101,5	23,2	34,5	54,2	96,5
Серпень	306,7	45,1	50,7	13,2	78,7	13,8	28,1
Вересень	11,0	91,1	8,8	45,3	42,5	82,2	19,0
Жовтень	68,4	39,1	74,1	28,6	144,4	49,8	16,9
Листопад	33,1	17,9	25,0	27,6	74,3	22,1	50,5
Грудень	29,1	67,3	28,4	3,5	13,7	29,1	56,6

2. Охорона атмосферного повітря

Методологічні пояснення

Атмосферне повітря – життєво важливий компонент навколишнього природного середовища, який являє собою природну суміш газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень.

Викиди – надходження в атмосферне повітря забруднюючих речовин або суміші таких речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел – загальна кількість забруднень, що надійшли в повітряний басейн від стаціонарних джерел викидів як після проходження пилогазоочисних установок у результаті неповного уловлення й очищення на організованих джерелах забруднення, так і без очищення від організованих і неорганізованих джерел забруднення.

Джерело викиду – об'єкт (підприємство, цех, агрегат, установка, транспортний засіб тощо), з якого надходить в атмосферне повітря забруднююча речовина або суміш таких речовин.

Забруднення атмосферного повітря – змінення складу і властивостей атмосферного повітря в результаті надходження або утворення в ньому фізичних, біологічних факторів і (або) хімічних сполук, що можуть несприятливо впливати на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища.

Забруднююча речовина – будь-яка речовина чи матеріал фізичного, хімічного або біологічного походження, що справляє негативний вплив на повітря, воду, землю чи біоту.

Охорона атмосферного повітря – система заходів, пов'язаних зі збереженням, поліпшенням та відновленням стану атмосферного повітря, запобіганням та зниженням рівня його забруднення та впливу на нього хімічних сполук, фізичних та біологічних факторів.

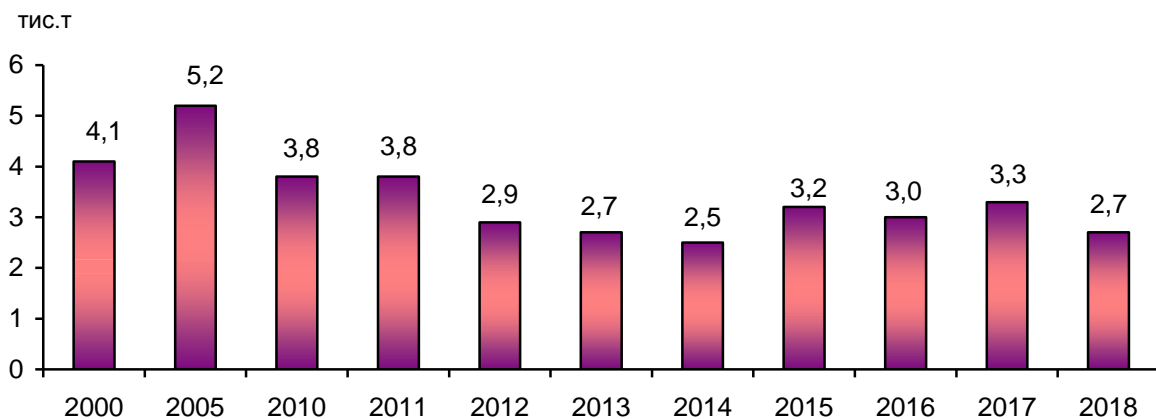
Парникові гази – гази, які затримують інфрачервоне випромінювання земної поверхні, що призводить до глобального потепління на планеті. До основних парникових газів належать: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), оксид азоту (N_2O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ) та гексафторид сірки (SF_6).

Стаціонарне джерело забруднення – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу.

2.1. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

	(тис.т)						
	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Викиди забруднюючих речовин – усього	5,2	3,8	2,5	3,2	3,0	3,3	2,7
у тому числі							
діоксид сірки	0,9	0,6	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4
діоксид азоту	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
оксид азоту	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
оксид вуглецю	0,9	0,6	0,6	0,8	0,8	0,9	0,6
метан	0,8	0,8	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3
неметанові леткі органічні сполуки	0,8	0,7	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
суспендовані тверді частинки	1,3	0,7	0,7	1,0	0,8	0,9	0,8
аміак	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Крім того, викиди діоксиду вуглецю – усього	42,6	224,4	137,0	154,9	150,3	147,4	163,8

2.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення

2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по містах та районах

	(т)						
	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Чернівецька область	5203,0	3787,9	2484,7	3239,9	3032,4	3288,9	2748,7
м.Чернівці	1356,5	1272,1	1040,7	1127,9	1014,8	1128,3	954,0
м.Новодністровськ	54,0	6,1	154,5	154,3	154,8	152,3	152,0
райони							
Вижницький	365,8	169,2	40,5	80,7	117,8	115,9	99,0
Герцаївський	140,4	255,3	73,5	268,1	246,1	235,8	148,6
Глибоцький	224,4	49,0	96,0	114,3	102,8	164,3	124,3
Заставнівський	343,4	185,4	164,7	351,1	274,4	273,5	141,2
Кельменецький	39,1	32,5	14,6	14,6	14,6	11,9	20,9
Кіцманський	277,0	305,3	305,8	409,8	367,0	328,5	284,2
Новоселицький	478,4	688,1	380,1	442,8	474,8	590,1	526,9
Путильський	45,7	12,8	10,7	10,6	11,2	10,0	9,4
Сокирянський	280,1	119,6	55,5	55,2	54,7	88,9	100,3
Сторожинецький	513,3	282,6	78,5	134,2	123,8	113,1	109,0
Хотинський	1084,9	409,9	69,6	76,3	75,6	76,3	78,9